

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XXI. — Izdan in razposlan dne 31. maja 1881.

47.

Postava od 28. maja 1881,

zoper nepoštene postopke v kreditnih opravilih ali poslih.

S privolitvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem takó:

§. 1.

Kdor — dajoč ali podaljšujoč komu kredit — dolžnikovo lehkomyšlenost, ali znano mu stisko, slabo razumnost, neizkušenosť ali razburjenost v svojo korist obrne s tem, da sebi ali tretjemu obljubiti ali nakloniti dá imovinskih dobičkov, kateri po brezmyernosti svoji utegnejo dolžniku nakopati ali pospešiti pogubo v gospodarstvu, zakrivi se pregreška ter se kazni z ostrim zaporom od enega do treh mesecev in v novcih (denarjih) od 100 gld. do 500 gld.

Istega kaznjivega djanja se zakrivi in iste kazni podleži, kdor terjatev (dolg), za katero vé, da je postala takó kakor je tu zgoraj rečeno, pridobi in jo dalje odvêde (otuji) ali se za nje veljavnost požene.

§. 2.

Ako se je — hoteč kako v §. 1 oznamenjeno opravilo prikriti — sklenila pogodba na videz, naredilo pismo, ki obseza neresnične okoliščnosti, ali o terjatvi, katera še nima obstanka, izprosila sodna izreka (sodba, plačilno povelje, nalog ali mandat), sodna nagodba ali izreka razsodniška; ali

če si je verovnik dal pod zastavo poštenja, pod prisego ali podobnim zadržilom obljubiti izpolnitev dolžnosti prevzete iz opravila, ozamenjenega v §. 1, prisoditi mu je oster zapor od treh do šest mesecev in globa od 500 gld. do 1.000 gld. Tudi mu se sme prisoditi, da bode odpravljen.

Ista kazen zadeva tega, kdor — vedoč za te okoliščnosti — terjatev pod uveti povedanimi v §. 1 pridobi in jo dalje odvêde ali se za njeno veljavnost požene.

§. 3.

O ponovljeni obsodbi naj se kriveu prisoja oster zapor od treh mesecev do na leto dni in globa od 500 gld. do 2.000 gld. Tudi mu se sme prisoditi, da bode odpravljen od ondukaj.

§. 4.

Ako kdo opravila ali poslove, kakeršne §. 1 v mislih ima, po obrtno ali po navadi vrši, naj mu se prisoja oster zapor od šestih mesecev do dveh let, ter globa od 1.000 gld. do 3.000 gld., in pa, da bode odpravljen od ondukaj.

§. 5.

Ako se prisojena globa od koga ne more potirjati, prisodi naj mu se na-mesto nje zapor takó, da se za vsakih 10 gld. šteje po en dan zapora.

§. 6.

Posledice po postavah združene z obsodbo zarad prevare (goljufije) nasto-pajo tudi pri obsodbi zarad pregreška oznamenjenega v §. 1.

§. 7.

Kaznjivost mine, ako storilec, predno javni obtožitelj ali kazensko sodišče za djanje zvé, nezakoniti postopek odpravi (ukine) in dolžniku povrne, kar je bil čez mero prejel, z zakonitimi obrestmi od dne prejetja.

§. 8.

Kazenski sodnik naj izreče, da je ničevo (nično) tisto opravilo, zarad ka-terega je koga obsodil, in — ako sô podatki kazenskega postopanja dovoljni — naj razsodi takó, da se to, kar sta verovnik in dolžnik drug drugemu storila (opravila), povrne sê zakonitimi obrestmi od dneva storitve vred.

Kaže li račun o vsotah, ki jih je vzajemno povrniti, da verovniku več gre, veljá za to tisto zavarovanje, katero je pridobil za terjatev iz pogodbe.

Kadar podatki kazenskega postopka niso dovoljni, da bi se ukrenila raz-sodba o pravnih posledicah ničevosti (ničnosti) opravila, napotita se stranki — pod vzdržbo pridobljenega zavarovanja — na grajansko (civilno) pravdo, katere se v tem slučaju sme poprijeti tako zasebni (privatni) udeleženec kakor tudi obtoženec.

§. 9.

V slučaju napotitve na grajansko pravdo in pa, kadar zasebni udeleženec po §. 372 kazensko-pravdnega reda pót grajanske pravde nastopi, naj tudi grajanski (civilni) sodnik o pravnih posledicah ničevosti dotičnega opravila razsoja po načelih v §. 8 postavljenih.

§. 10.

Kadar kazensko sodišče z drugega razloga in ne zarad neobstanka djanja, ali zarad nedovoljnih razlogov (vzrokov) sumnje koga ne more preganjati ali ni

obsodilo, to naj grajski sodnik, — če je v pravnem postopku v čisto djan obstanek uvetov §^a 1, — ničevost opravila izreče ter v oziru na razsodbo o pravnih posledicah po načelih ustanovljenih v §. 8 postopa.

§. 11.

Na zaprosbo kazenskega sodišča, pred katerim teče kazenska razprava zaradi kaznjivega djanja omenjenega v §. 1, naj grajski sodnik vsak čas ustavi postopek, ki se odnaša na dotični dolg.

V slučajih §^a 10 in tako tudi v vseh slučajih, v katerih grajski sodnik meni da vidi obstanek kaznjivega v §. 1 oznamenjenega djanja ter za to kazensko naznanilo (ovado) podá, naj on sam razloča, v koliko bi bilo ustaviti posilno iztirjevanje dolga ali če je dovoliti zvršilo (eksekucijo) do zavarovanja.

§. 12.

Grajskega sodnika v razlokah, katere mu je ukrepati po §§. 9, 10 in 11, ne vežejo zakonita pravila dokazna; razločuje naj po svojem svobodnem uverflu, kakor se namreč vestno pretehtavši prinesena dokazila prepriča da je.

§. 13.

Določila §^{ov} 10, 11 in 12 uporabljajo se tudi na terjatve, katere so postale, predno je ta postava zadobila svojo moč, ter pred tem časom niso bile ni odrijene, ni po sodniškem izreku prirečene niti s sodno nagodbo ustanovljene.

§. 14.

Določila zgornjih paragrafov ne uporabljajo se na trgovska opravila ali poslove, v katerih sta verovnik in dolžnik oba trgovca (členi 4, 5 in 6 trgovskega zakonika od 17. decembra 1862, Drž. zak. od l. 1863, št. 1).

§. 15.

Kdor si od nedoletnika ali od človeka, kateri utegne, — neizpolnivši dolžnosti prevzete z besedo na svoje poštenje dano, — svojo službo v kazni zaradi tega izgubiti, pod zastavo poštenja, pod prisego ali podobnimi zatrdili dá obljubiti izpolnitev dolžnosti iz kreditnega posla, zakrivi se prestopka ter se kazni z zaporom od osem dni do treh mesecev.

Ista kazni zadeva tega, kateri terjatev, za katero vé da je postala kakor je gori povedano, pridobi in jo dalje odvede ali se za njeno veljavnost potegne.

O ponovni obsodbi, ali kadar kdo te vrste opravila po obrtovno ali iz navade vrši, sme se krivcem prisojati oster zapor in k temu še odprava.

Preiskovanje in kaznovanje tega prestopka pristoji okrajnemu sodišču.

§. 16.

V kraljevinah Galiciji, Vladomeriji, veliki vojvodini Krakovski in vojvodini bukovinski pride ta postava v moč namesto postave v teh deželah veljajoče od 19. julija 1877 (Drž. zak. št. 66).

Vendar se bode naposled omenjena postava po teh deželah še uporabljala na kreditna opravila, ki so bila sklenjena, predno je nova postava veljati začela.

§. 17.

Zvršitev te postave naročena je ministru pravosodja.

V Schönbrunnu, dne 28. maja 1881.

Franč Jožef s. r.

Taaffe s. r.

S. I.

Pražák s. r.